סידור נוסח עדות המזרח — פתיחת אליהו

תפילת שחרית לימי החול

פתיחת אליהו

אחר המזמורים של תיקון לאה המנהג לומר פתיחת אליהו (בא"ח וישלח הי"ב)

וִיהִי ׀ נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ׃

פְּתַח אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא זָכוּר לְטוֹב וְאָמַר: רִבּוֹן עָלְמִין דְּאַנְתְּ הוּא חָד וְלָא בְּחִשְׁבָּן. אַנְתְּ הוּא עִלָּאָה עַל־כָּל־עִלָּאִין סְתִימָא עַל־כָּל־סְתִימִין. לֵית מַחֲשָׁבָה תְּפִיסָא בָךְ כְּלָל: אַנְתְּ הוּא דְּאַפֵּקְתְּ עֶשֶׂר תִּקּוּנִין וְקָרֵינָן לוֹן עֶשֶׂר סְפִירָן. לְאַנָּהָגָא בְּהוֹן עָלְמִין סְתִימִין דְּלָא אִתְגַּלְיָן וְעָלְמִין דְּאִתְגַּלְיָן. וּבְהוֹן אִתְכַּסְיָאת מִבְּנֵי נָשָׁא. וְאַנְתְּ הוּא דְּקַשִּׁיר לוֹן וּמְיַחֵד לוֹן: וּבְגִין דְּאַנְתְּ מִלְּגָאו. כָּל־מָאן דְּאַפְרִישׁ חַד מִן חַבְרֵיהּ מֵאִלֵּין עֶשֶׂר אִתְחַשִּׁיב לֵיהּ כְּאִלּוּ אַפְרִישׁ בָּךְ׃

וְאִלֵּין עֶשֶׂר סְפִירָן אִנּוּן אָזְלִין כְּסִדְרָן. חַד אָרִיךְ וְחַד קָצֵר וְחַד בֵּינוֹנִי: וְאַנְתְּ הוּא דְּאַנְהִיג לוֹן. וְלֵית מָאן דְּאַנְהִיג לָךְ. לָא לְעֵלָּא וְלָא לְתַתָּא וְלָא מִכָּל־סִטְרָא. לְבוּשִׁין תַּקַּנְתְּ לוֹן דְּמִנַּיְהוּ פָּרְחִין נִשְׁמָתִין לִבְנֵי נָשָׁא: וְכַמָּה גוּפִין תַּקַּנְתְּ לוֹן דְּאִתְקְרִיאוּ גוּפָא לְגַבֵּי לְבוּשִׁין דִּמְכַסְיָן עֲלֵיהוֹן: וְאִתְקְרִיאוּ בְּתִקּוּנָא דָא. חֶסֶד דְּרוֹעָא יְמִינָא. גְּבוּרָה דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא. תִּפְאֶרֶת גוּפָא. נֶצַח וְהוֹד תְּרֵין שׁוֹקִין. יְסוֹד סִיּוּמָא דְּגוּפָא אוֹת בְּרִית קוֹדֶשׁ. מַלְכוּת פֶּה תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה קָרֵינָן לָהּ. חָכְמָה מוֹחָא אִיהִי מַחֲשָׁבָה מִלְּגָאו. בִּינָה לִבָּא וּבָהּ הַלֵּב מֵבִין. וְעַל אִלֵּין תְּרֵין כְּתִיב הַנִּסְתָּרֹת לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ. כֶּתֶר עֶלְיוֹן אִיהוּ כֶּתֶר מַלְכוּת. וְעָלֵיהּ אִתְמַר מֵרֹאשִׁית אַחֲרִית. וְאִיהוּ קַרְקַפְתָּא דְּתִפְלִי: מִלְּגָאו אִיהוּ [אוֹת] יו"ד [וְאוֹת] הֵ"א [וְאוֹת] וָא"ו [וְאוֹת] הֵ"א דְּאִיהוּ אֹרַח אֲצִילוּת. אִיהוּ שַׁקִּיוּ דְּאִילָנָא בִּדְרוֹעוֹי וְעַנְפּוֹי. כְּמַיָּא דְּאַשְׁקֵי לְאִילָנָא וְאִתְרַבֵּי בְּהַהוּא שַׁקִּיוּ׃

רִבּוֹן עָלְמִין אַנְתְּ הוּא עִלַּת הָעִלּוֹת וְסִבַּת הַסִּבּוֹת דְּאַשְׁקֵי לְאִילָנָא בְּהַהוּא נְבִיעוּ. וְהַהוּא נְבִיעוּ אִיהוּ כְּנִשְׁמְתָא לְגוּפָא דְּאִיהִי חַיִּים לְגוּפָא: וּבָהּ לֵית דִּמְיוֹן וְלֵית דְּיוּקְנָא (דְּגוּפָא) מִכָּל־מַה־דִּלְגַאו וּלְבַר. וּבָרָאתָ שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. וְאַפֵּקְתְּ מִנְּהוֹן שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא וְכוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי. וּבְאַרְעָא אִילָנִין וּדְשָׁאִין וְגִנְּתָא דְּעֵדֶן וְעִשְׂבִּין וְחֵיוָן וְעוֹפִין וְנוּנִין וּבְעִירִין וּבְנֵי נָשָׁא. לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא בְּהוֹן עִלָּאִין וְאֵיהּ יִתְנַהֲגוּן בְּהוֹן עִלָּאִין וְתַתָּאִין. וְאֵיהּ אִשְׁתְּמוֹדְעָן מֵעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי וְלֵית דְּיָדַע בָּךְ כְּלָל. וּבַר מִנָּךְ לֵית יְחוּדָא בְּעִלָּאֵי וְתַתָּאֵי. וְאַנְתְּ אִשְׁתְּמוֹדָע אָדוֹן עַל־כֹּלָּא: וְכָל־סְפִירָן כָּל־חַד אִית לֵיהּ שֵׁם יְדִיעַ. וּבְהוֹן אִתְקְרִיאוּ מַלְאָכַיָּא. וְאַנְתְּ לֵית לָךְ שֵׁם יְדִיעַ. דְּאַנְתְּ הוּא מְמַלֵּא כָּל־שְׁמָהָן וְאַנְתְּ הוּא שְׁלִימוּ דְּכֻלְּהוּ: וְכַד אַנְתְּ תִּסְתַּלָּק מִנְּהוֹן. אִשְׁתְּאָרוּ כְּלְהוּ שְׁמָהָן כְּגוּפָא בְלָא נִשְׁמָתָא: אַנְתְּ הוּא חַכִּים וְלָאו בְּחָכְמָה יְדִיעָא. אַנְתְּ הוּא מֵבִין וְלָאו מִבִּינָה יְדִיעָא. לֵית לָךְ אֲתָר יְדִיעָא. אֶלָּא לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא תְּקִפָּךְ וְחֵילָךְ לְבְנֵי נָשָׁא. וּלְאַחְזָאָה לוֹן אֵיךְ אִתְנְהִיג עָלְמָא בְּדִינָא וּבְרַחֲמֵי דְּאִנּוּן צֶדֶק וּמִשְׁפָּט כְּפוּם עוֹבָדֵיהוֹן דִּבְנֵי נָשָׁא: דִּין אִיהוּ גְּבוּרָה. מִשְׁפָּט עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. צֶדֶק מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא. מְאֹזְנֵי צֶדֶק תְּרֵין סַמְכֵי קְשׁוֹט. הֵין צֶדֶק אוֹת בְּרִית. כֹּלָּא לְאַחְזָאָה אֵיךְ אִתְנְהִיג עָלְמָא: אֲבָל לָאו דְּאִית לָךְ צֶדֶק יְדִיעָא דְּאִיהוּ דִּין. וְלָאו מִשְׁפָּט יְדִיעָא דְּאִיהוּ רַחֲמֵי. וְלָאו מִכָּל־אִלֵּין מִדּוֹת כְּלָל: קוּם רִבּוֹנִי שִׁמְעוֹן וְיִתְחַדְּשׁוּן מִלִּין עַל יָדָךְ, דְּהָא רְשׁוּתָא אִית לָךְ לְגַלָּאָה רָזִין טְמִירִין עַל יָדָךְ, מַה דְּלָא אִתְיְהִב רְשׁוּ לְגַלָּאָה לָשׁוּם בַּר־נָשׁ עַד כְּעָן׃

קָם רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, לְךָ יְהוָֹה הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי־כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְהוָֹה הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל ו לְרֹאשׁ, עִלָּאִין שִׁמְעוּ אִינּוּן דְּמִיכִין דְּחֶבְרוֹן, וְרַעְיָא מְהֵימָנָא אִתְעָרוּ מִשְׁנָתְכוֹן, הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עָפָר, אִלֵּין אִינּוּן צַדִּיקַיָּא דְּאִינּוּן מִסְטָרָא דְּהַהִיא דְּאִתְמַר בָּהּ אֲנִי יְשֵׁנָה וְלִבִּי עֵר, וְלָאו אִינּוּן מֵתִים,

וּבְגִין דָּא אִתְמַר בְּהוֹן הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ וְכוּ', רַעְיָא מְהֵימְנָא, אַנְתְּ וַאֲבָהָן הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ לְאִתְעָרוּתָא דִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי יְשֵׁנָה בְּגָלוּתָא, דְּעַד כְּעַן צַדִּיקַיָּא כֻּלְּהוּ דְּמֵיכִין וְשִׁנְתָּא בְּחוֹרֵיהוֹן: מִיַּד יְהִיבַת שְׁכִינְתָּא תְּלָת קָלִין לְגַבֵּי רַעְיָא מְהֵימְנָא, וְיֵימָא לֵיהּ קוּם רַעְיָא מְהֵימְנָא, דְּהָא עָלָךְ אִתְמַר קוֹל ו דּוֹדִי דוֹפֵק לְגַבָּאי בְּאַרְבַּע אַתְוָן דִּילֵיהּ, וְיֵימָא בְּהוֹן, פִּתְחִי־לִי אֲחֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי תַּמָּתִי, דְּהָא תַּם־עֲוֹנֵךְ בַּת־צִיּוֹן, לָא יוֹסִיף לְהַגְלוֹתֵךְ: שְׂרֹאשִׁי נִמְלָא־טָל, מַאי נִמְלָא טָל, אֶלָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַנְתְּ חָשַׁבְתְּ דְּמִיּוֹמָא דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא דְּעָאלְנָא בְּבֵיתָא דִּילִי, וְעָאלְנָא בִּישׁוּבָא, לָאו הָכִי, דְּלָא עָאלְנָא כָּל זִמְנָא דְּאַנְתְּ בְּגָלוּתָא, חֲרִי לְךְ סִימָנָא, שְׂרֹאשִׁי נִמְלָא־טָל, ה"א שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא, שְׁלִימוּ דִּילָהּ וְחַיִּים דִּילָהּ אִיהוּ ט"ל, וְדָא אִיהוּ [אוֹת] יו"ד [וְאוֹת] ה"א [וְאוֹת] וָא"ו, וְה"א אִיהִי שְׁכִינְתָּא דְּלָא מֵחְשְׁבָן טָ"ל, אֶלָּא [אוֹת] יו"ד [וְאוֹת] ה"א [וְאוֹת] וָא"ו, דְּסִלְּיקוּ אַתְוָן לְחָשְׁבָּן טָ"ל, דְּאִיהִי מַלְיָא לִשְׁכִינְתָּא מִגְּבִיעוּ דְּכָל־מְקוֹרִין עִלָּאִין, מִיַּד קָם רַעְיָא מְהֵימְנָא, וַאֲבָהָן קַדִּישִׁין עִמֵּיהּ, עַד כָּאן רָזָא דְּיִחוּדָא. בָּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן ו וְאָמֵן:

יְהֵא רַעֲוָא מִן קֳדָם עַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְּכָל־קַדִּישִׁין. טְמִירָא דְּכָל־טְמִירִין סְתִימָא דְּכֹלָּא דְּיִתְמְשָׁךְ טַלָּא עִלָּאָה מִגֵּיהּ לְמַלְיָא רֵישֵׁיהּ דְּזֵעִיר אַנְפִּין וּלְהַטְיָל לַחֲקַל תַּפּוּחִין קַדִּישִׁין בְּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין בְּרַעֲוָא וּבְחֶדְוָתָא דְּכֹלָּא. וְיִתְמְשָׁךְ מִן קֳדָם עַתִּיקָא קַדִּישָׁא דְּכָל־קַדִּישִׁין טְמִירָא דְּכָל־טְמִירִין סְתִימָא דְּכֹלָּא רְעוּתָא וְרַחֲמֵי חִנָּא וְחִסְדָּא בִּנְהִירוּ עִלָּאָה בִּרְעוּתָא וְחֶדְוָא עִלַּי וְעַל־כָּל־בְּנֵי בֵיתִי וְעַל־כָּל־הַנִּלְוִים אֵלַי וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֵּיהּ. וְיִפְרְקִינָן מִכָּל־עַקְתִין בִּישִׁין דְּיֵיתוּן לְעָלְמָא וְיַזְמִין וְיִתְיְהִיב לָנָא וּלְכָל־נַפְשָׁתָנָא חִנָּא וְחִסְדָּא וְחַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי וְרַחֲמֵי מִן קֳדָמֵיהּ. אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן אָמֵן וְאָמֵן:

אחר פתיחת אליהו זכור לטוב יאמרו מאמר רבי שמעון בר יוחאי הכתוב בזוהר הקדוש פרשת נח דף ס״ה ופקודי דף רס״ה: (בא״ח וישלח י״ב)

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן: אֲרִימִית יָדַאי בְּצִלּוֹתִין לְעֵלָּא, דְּכַד רְעוּתָא עִלָּאָה לְעֵלָּא לְעֵלָּא קַיְמָא עַל הַהוּא רְעוּתָא דְּלָא אִתְיְדַע וְלָא אִתְפַּס כְּלָל לְעָלְמִין, רֵישָׁא דְּסָתִים יַתִּיר לְעֵלָּא, וְהַהוּא רֵישָׁא אַפִּיק מָאי דְּאַפִּיק וְלָא יְדִיעַ, וְנָהִיר מָאי דְּנָהִיר כֹּלָּא בִּסְתִימוּ, רְעוּ דְּמַחֲשָׁבָה עִלָּאָה לְמִרְדַּף אֲבַתְרֵיהּ וּלְאִתְנַהֲרָא מִנֵּיהּ. חָד פְּרִיסוּ אִתְפְּרִיס, וּמִגּוֹ הַהוּא פְּרִיסָא בִּרְדִיפוּ דְּהַהִיא מַחֲשָׁבָה עִלָּאָה מָטֵי וְלָא מָטֵי, עַד הַהוּא פְּרִיסָא נָהִיר מָאי דְּנָהִיר, וּכְדֵין הַהוּא מַחֲשָׁבָה עִלָּאָה נָהִיר בִּנְהִירוּ סָתִים דְּלָא יְדִיעַ, וְהַהוּא מַחֲשָׁבָה לָא יָדַע, כְּדֵין בָּטַשׁ הַאי נְהִירוּ דְּמַחֲשָׁבָה דְּלָא אִתְיְדַע בִּנְהִירוּ דְּפַרְסָא דְּקַיְמָא דְּנָהִיר מִמָּה דְּלָא יְדִיעַ וְלָא אִתְיְדַע וְלָא אִתְגַּלְיָא, וּכְדֵין דָּא נְהִירוּ דְּמַחֲשָׁבָה דְּלָא אִתְיְדַע בָּטַשׁ בִּנְהִירוּ דִּפְרִסָא דִּלְתַתָּא, וְאִתְעֲבִידוּ תִּשְׁעָה הֵיכָלִין. וְהֵיכָלִין לָאו אִנּוּן נְהוֹרִין, וְלָאו אִנּוּן רוּחִין, וְלָאו אִנּוּן נִשְׁמָתִין, וְלָא אִית מָאן דְּקַיְמָא בְּהוּ. רְעוּתָא דְּכָל־תִּשְׁעָה נְהוֹרִין דְּקַיְמֵי כֻּלְּהוּ בְּמַחֲשָׁבָה, דְּאִיהוּ חָד מִנַּיְהוּ בְּחוּשְׁבָּנָא, כֻּלְּהוּ לְמִרְדַּף בַּתְרֵיהוּ, בְּשַׁעְתָּא דְּקַיְמֵי בְּמַחֲשָׁבָה וְלָא מִתְדַּבְקָן וְלָא אִתְיְדָעוּ, וְאִלֵּין לָא קַיְמֵי לָא בִּרְעוּתָא וְלָא בְּמַחֲשָׁבָה עִלָּאָה תַּפְסִין בָּהּ וְלָא תַּפְסִין, בְּאִלֵּין קַיְמֵי כָּל־רָזֵי דִּמְהֵימְנוּתָא. וְכָל־אִנּוּן נְהוֹרִין מֵרָזָא דְּמַחֲשָׁבָה עִלָּאָה וּלְתַתָּא, כֻּלְּהוּ אִקְרוֹן אֵין סוֹף. עַד הָכָא מָטוּ נְהוֹרִין, וְלָא מָטוּן וְלָא אִתְיְדָעוּ, לָאו הָכָא רְעוּתָא וְלָא מַחֲשָׁבָה כַּד נָהִיר מַחֲשָׁבָה וְלָא אִתְיְדַע מִמָּאן דְּנָהִיר, כְּדֵין אִתְלַבַּשׁ וְאַסְתִּים גּוֹ בִינָה, וְנָהִיר לְמָאן דְּנָהִיר, וְאָעִיל דָּא בְּדָא, עַד דְּאִתְכְּלִילוּ כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא. וּבְרָזָא דְּקָרְבָּנָא כַּד סָלִיק, כֹּלָּא אִתְקְשַׁר דָּא בְּדָא, וְנָהִיר דָּא בְּדָא, כְּדֵין קַיְמֵי כֻּלְּהוּ בִּסְלִיקוּ וּמַחֲשָׁבָה אִתְעַטָּר בְּאֵין סוֹף. הַהוּא נְהִירוּ דְּאִתְנְהִיר מִנֵּיהּ מַחֲשָׁבָה עִלָּאָה (דְּלָא אִתְיְדַע בָּהּ כְּלָל) אִקְרֵי אֵין סוֹף, דְּמִנֵּיהּ אִשְׁתַּכַּח וְקַיְמָא וְנָהִיר לְמָאן דְּנָהִיר, וְעַל דָּא כֹּלָּא קָאִים. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא בְּעָלְמָא דֵּין וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי: